

Persbericht

21 januari 2012

Nederlandse kiezer niet wispelturig maar kieskeurig

De Nederlandse kiezer verandert steeds vaker van partij. Meer dan de helft van de Nederlanders (55%) verandert wel eens van partijvoorkeur. Maar dat betekent niet dat de kiezer wispelturig, emotioneel of irrationeel is, zoals veel (oud-)politici beweren. Nederlanders zijn trouw aan hun eigen opvattingen, maar niet langer trouw aan een enkele partij: ze veranderen vooral tussen partijen die ideologisch sterk op elkaar lijken. Dit blijkt uit het onderzoek *Kieskeurige kiezers* van politicologen dr. Tom van der Meer en prof. dr. Wouter van der Brug van de Universiteit van Amsterdam.

Van der Meer en Van der Brug volgden in hun onderzoek de partijvoorkeuren van meer dan 70.000 Nederlandse kiezers uit het EenVandaag Opiniepanel in 58 peilingen tussen september 2006 en juni 2010. De uitermate grillige verkiezingsuitslagen in de afgelopen jaren wijzen niet op een crisis van de Nederlandse democratie, concluderen de onderzoekers. Wel is er een crisis van de gevestigde partijen, die hun natuurlijke achterban verliezen. Hoewel het democratisch gehalte van de Nederlandse politiek wordt versterkt, zullen coalities door de versnippering van het partijstelsel instabieler worden.

Kieskeurige kiezers

Kieskeurige kiezers maken hun uiteindelijke keuze uit een beperkt aantal, ideologisch soortgelijke partijen. Zij zijn trouw aan een blok van soortgelijke partijen. Er is een links blok (PvdA, GroenLinks en SP) en een rechtsblok (VVD, PVV, CDA en TON). De uitwisseling van kiezers tussen het CDA en de PvdA is nagenoeg opgedroogd. D66 is in electoraal opzicht de enige middenpartij, omdat het zowel voor veel linkse als voor veel rechtse kiezers een alternatief is.

Veranderlijke partijvoorkeur

Veranderlijkheid van partijvoorkeur komt voor onder alle sociale groepen en in alle regio's. Het meest veranderlijk zijn niet de kiezers in de marge, maar juist de middengroepen (middelbaar opgeleid, middeninkomen, kiezers uit het politieke midden). Zelfs onder de burgers met het meest vertrouwen in de politiek veranderde 44% tussen 2006 en 2010 van partijvoorkeur.

De ontzuiling heeft zó ver doorgezet, dat kerklidmaatschap en het verenigingsleven niet langer vanzelfsprekend leiden tot een consistentere partijvoorkeur. Ouderen veranderen vaker van partij in de opiniepeilingen, maar zijn bij de verkiezingen juist constanter dan jongeren.

Door de toegenomen veranderlijkheid staan veel partijen voor grote uitdagingen. Zo zal het CDA met een linksere koers de vele – vooral aan rechtse partijen – verloren kiezers niet vanzelfsprekend terugwinnen.

Publicatiegegevens

Tom van der Meer, Erika van Elsas, Rozemarijn Lubbe, Wouter van der Brug: *Kieskeurige Kiezers. Een onderzoek naar de veranderlijkheid van Nederlandse kiezers, 2006-2010*, 22 januari 2012.

Het onderzoek is onderdeel van het programma 'Adrift or adroit: On the sources of electoral volatility in the Netherlands, 2006-2010' dat is gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Het onderzoek is te downloaden op www.aisr.uva.nl.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Tom van der Meer, telefoon: 020 525 5304 (ook buiten kantooruren) of e-mail: t.w.g.vandermeer@uva.nl.